

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

No7

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB[®]
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

OpenAIRE

ROAD

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

BASE

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

Crossref

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Elektron nashr. 514 sahifa.

E'lon qilishga 2025-yil 1-iyulda ruxsat etildi.

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Luis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayeich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Suv tarkibining wireless waterlight qurilmasi ishlashiga ta'siri va iqtisodiy samaradorligini matematik model asosida tahlil qilish	14
Kungiratbay Sharipov, Ma'ruf Nurmanov	
O'zbekistonda aholi ish bilan bandligini oshirishda davlatning roli	20
Juraqulov Baxrimurod Ilxomovich	
BIM texnologiyasi: zamonaviy qurilish sohasida samaradorlik va shaffoflik omili	26
Usmonov F.B., Rajabova A.Sh.	
Nodavlat oliy ta'lim muassasalarida marketing faoliyati samaradorligini oshirish metodologiyasini takomillashtirish	31
Yuldashov Isomiddin Sidiqov	
Korxona iqtisodiy barqarorligini ta'minlashda diversifikatsiya strategiyasining roli	35
Alimatova Shoxsanam Abdumalik qizi	
Модели совместного развития человеческого капитала и искусственного интеллекта в цифровую эпоху	40
Явкачев Шохзод Зайниддин углы	
Navigating sustainable development: management challenges and solutions in the oil and gas sector	49
Kudratkhodjaeva Ziyoda Kamol kizi	
Banklarda moliyaviy barqarorlikning nazariy asoslari	56
Djalilov G'ayrat Qaxramanovich	
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda turizm industriyasidan foydalanishda xorijiy mamlakatlar tajribalari	66
Abdulxakimov Zuxrali Tursunaliyevich	
O'zbekistonda barqaror davlat qarzi siyosatini shakllantirishning ustuvor yo'nalishlari	71
Sayfutdinov Xasanboy Dilshodovich	
Международный опыт сельскохозяйственного налогообложения и возможности его применения в узбекистане	76
Salimov Sherzod Baxtiyorovich	
Economic analysis and development strategy of the composites market in the regions of Uzbekistan	81
S.S.Sidiqov, A.A.G'ulomov, B.R.Tillayeva	
Oliy ta'lim muassasalarida moliyaviy mustaqillikning kutilayotgan istiqbollari va hozirgi natijalari	88
Muxamedov Ravshan Zafarovich	
Elektron tijoratni soliqqa tortish mexanizmini takomillashtirish yo'llari	93
Homidov Baxtiyor Rahimberdievich	
Investitsion jozibadorlik konsepsiyasi va uning strategik ahamiyati	99
Otaboyev Axmed Maxsudbek o'g'li	
Beomeditsina signallarini xaar veyvletlari va bo'lak veyvletlari yordamida raqamli ishlash	105
Uraqov Shokir Ulashovich	
Oliy ta'lim muassasalarini moliyalashtirishning ahamiyati, tartibi va takomillashtirish yo'llari	112
Istamova Sojida Kaxarovna	
The role of all kinds of transports (road, rail, air, and water) in the modern enhancement of tourism logistics in Uzbekistan	117
Egamberdiyeva Yulduz, Turdiyeva Maftuna	
Sanoat korxonalarida kapitalarini samaradorligini oshirishning baholashning zamonaviy usullarining xususiyatlarida nazariy va amaliy farovonlik sari	126
Muradov Botir Xayat	
Инструменты планирования урбанизации: методика анализа планового распределения средств в программе «обод махалля» на основе балльной оценки	136
Салимова Юлдуз Исаковна	
Socio-economic aspects and contemporary theories of higher education finance	141
Karlibaeva Gulshat	

Transformatsiya jarayonida innovatsion bank xizmatlarini rivojlantirish yo'llari.....	147
Absamatov Anvar Ergashovich	
Перспективы цифрового развития сектора материального производства.....	153
С. И. Протасеня, Г. Ж. Аллаева	
«Sustainable logistics practices. Minimizing carbon emissions in global supply chains»	161
Suleymonova Ezoza, Alimova Bonu	
Analyzing the need for Tourism logistics development in Uzbekistan	169
Nigmatova Malika	
Management strategies for sustainable tourism development in emerging destinations (a case study of Samarkand, Issyk-kul, and Khiva).....	177
Sabina Uroкова	
Qashqadaryo viloyatida turizm sohasini strategik rivojlantirishning tashkiliy-iqtisodiy asoslari va ularning qo'llanilishi.....	184
Daminova Barno Esanovna	
Опыт турции в управлении миграционными кризисами	189
Бегматов Хусанбек	
Bulutli texnologiyalar orqali korxona buxgalteriya tizimini raqamlashtirish va samaradorlikka erishish.....	193
Soibov Nozimbek Faxriddin o'g'li	
Barqaror rivojlanish doirasida jismoniy shaxslarni kreditlash tizimini isloh qilishning institutsonal asoslari.....	197
Xalekeyeva Zoya Pirniyazovna, Akmal Abdurahmonov Nurmamatovich	
Moliyaviy outsorsing xizmatlari bozori rivojlanishini takomillashtirishning swot tahliliga asoslangan innovatsion mexanizmlari	202
San'atbek Komilovich Salayev, Umidbek Komiljanovich Babajanov	
Transformatsiya jarayonlari sharoitida iqtisodiyot tizimi faoliyati va prognozlashning nazariy asoslari	214
Alimov Fazliddin Xalimovich	
Пути совершенствования подхода к финансированию проектов, реализуемых на принципах промышленной кооперации.....	220
Котов В.А., Шадиева Д.Х.	
Yuksalish salohiyatini yuksaltirishda boshqaruv xodimlari qobiliyatidan foydalanish masalalar	225
Ayubxon Qutbiddinov Bosit o'g'li	
Bank xizmatlari ommabopligini oshirish yo'llari.....	228
Kasimova Muxlisa Anvar qizi	
Chemical industry in uzbekistan: challenges and development	235
Kudaynazarova Dilnaz Koshkarbaevna	
Samarqand viloyatida tabiiy turistik resurslardan samarali foydalanish usullarini takomillashtirish orqali bandligini oshirish imkoniyatlari.....	240
Rabbimov Muhriddin Musoqul o'g'li	
Globalashuv sharoitida ekologik xavflarni kamaytirishda yashil iqtisodiyotning ahamiyati.....	246
Xolbekova Feruzaxon Rasulovna	
Qibray tumanining 2021–2023-yillarda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish holati.....	249
Siddikov Alisher Ismoilovich	
Davlat xaridlari tizimida sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish: xalqaro tajribalar tahlili	253
Majidov Nizom Baxramovich	
Oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirishning xorij tajribasi.....	259
Ermatov Nosir Tohirovich	
Aholi farovonligi darajasiga ta'sir etuvchi ko'rsatkichlarni ekonometrik baholash	265
Toshaliyeva Saodat Toxirovna, Allamurodova Zuxra Alibekovna	
Сектор услуг как стратегический фактор структурной трансформации экономики Узбекистана.....	272
Кадыров Абдурашид Маджидович, Ахмедиева Алия Тохтаровна	
O'zbekistonda valyuta kursini shakllanish holati prognozlari.....	280
Samandarov Zuxriddin Raup o'g'li	

Проблемы бухгалтерского учета в условиях цифровизации экономики	288
Абдуллаев Абдурауф	
Raqamli texnologiyalar sharoitida xizmat ko'rsatish korxonalarida iqtisodiy resurslardan samarali foydalanish strategiyalari	299
Kuldoshev Lazizjon Sharifovich	
Davlat boshqaruvi organlarining strategik rejalarini ishlab chiqish bo'yicha xorijiy mamlakatlar tajribasi	303
Dilshod Pulatov, Xamidaxon Akbarova, Dildora Mirzaeva	
Tijorat banklarining moliyaviy xavfsizligi ta'minlash	310
Mamatov Sardor Axmatjonovich, Mavlanov Nuriddin Boyqobilovich, Sattarov Nodirjon Absalomovich	
Ziyorat turizmini rivojlantirishda halol standartlarini qo'llashning nazariy, uslubiy va konseptual asoslari	315
Azizova Saodat Xabibulloyevna	
Oliy ta'lim muassasalarini moliyalashtirish bo'yicha yevropa tajribasi	320
Karlibaeva Gulshat	
Iqtisodiy konsentratsiyalarning sog'lom raqobat muhitiga ta'siri	325
Luqmanov Sharifxon A'zam o'g'li	
Logistika axborot tizimlarini texnologik jarayonlarga joriy etish	330
Uzaqov Ortik Shaymardanovich	
Принципы перехода к «Зелёной экономике» в Республике Узбекистан	336
Хамракулова Сусанна Тотуховна	
Kichik biznesni rivojlantirish iqtisodiy ko'rsatkichlarini prognozlash modellarini qo'llash	340
Ibragimova Gulchexra Toxirovna	
Raqamli ta'lim sharoitida liderlikning yangi qirralari	357
Oqmullaev Ravshan Raximjon o'g'li, Xodjieva Durdona Abdurasulovna	
Методология развития экологического менеджмента в промышленном хозяйстве выбросы в атмосферный воздух на горнодобывающих и металлургических предприятиях	361
Muradov Botir Xayat	
Strategik budjetlashtirish tizimining natijaga yo'naltirilgan budjetlashtirish tizimi bilan bog'liqligi, xalqaro tajriba va O'zbekiston uchun tavsiyalar	370
Xushmurotov Zoyir Bektemirovich	
Cultural branding and the entry of traditional products into the international market	374
Zebiniso Ganiyeva	
Farovonlikni baholash bo'yicha ilg'or xorijiy nazariy yondashuvlar	379
Norqobilov Nusratilla Norsaitovich	
O'zbekistonda hududlarini turizm salohiyatini innovatsion yondashuv asosida baholash	384
Umirova Dilnoza Safarovna	
Tourism education for sustainability: curriculum development in universities of Uzbekistan	393
Temirova Durdona, Yorqulov Muhammadmurod	
The contribution of small enterprises and private entrepreneurs to job creation in the labor market	399
Juraboev Haliljon	
Iqtisodiy o'sish sharoitida transport infratuzilmasi holati va uni rivojlantirish yo'llari	404
Haydarov Jahongir Aktamovich	
Oliy ta'lim muassasalarini moliyalashtirishni strategik boshqarishning nazariy asoslari va xorijiy tajribalar	410
Quvondiqov Farrux Ibragimovich	
Tijorat banklarida iqtisodiy samaradorlikni axborot texnologiyalar orqali rivojlantirish istiqbollari	418
Dadenova Gulxan Kenesbaevna	
Механизмы совершенствования процедур выявления и анализа недостоверной финансовой отчетности в условиях учетной практики Узбекистана	422
Намозов Жасурбек Кувадович	
Влияние цифровых инструментов управления финансами на эффективность использования финансовых ресурсов	428
Хазираткулов Собиржон	

На пути к промышленному росту: опыт развивающихся стран	435
Матлюбов Хуршид Жамшидович	
Yoshlarning moliyaviy mustaqilligiga erishishida aksiyalar bozorining oʻrni va imkoniyatlari	443
Oʻraqov Bekzodbek Abdurayxon oʻgʻli	
Развитие транспортной инфраструктуры и влияние на качество предоставляемых транспортных услуг	448
Кайыбеков Парахат Конысбаевич	
Surxondaryo viloyatida 2015-2024 yillar mobaynida oziq-ovqat chakana savdo aylanmasining statistik tahlili	454
Toshpulatov Bobur Rasul oʻgʻli	
Qishloq xoʻjaligi sohasi investitsiya loyihalarini xalqaro moliya institutlari orqali moliyalashtirish	458
Tolibov Shoxrux Muminovich	
Qishloq xoʻjaligi korxonalarida buxgalteriya hisobining xususiyatlari va muammolari	463
Mamadiyarov Dilshad Uralovich, Normurodov Sarvar Norboy oʻgʻli	
Institutional innovation and regional governance for balanced interregional cooperation development: the case of Namangan, Uzbekistan	468
Sattarov R.A.	
Organizational and economic mechanisms and conceptual directions of tourism development in the region	476
Daminova Barno Esanovna	
Moddiy zaxiralarni boshqarish va uning bir tsikli modeli	480
Dedajanov Baxtiyor Nabijanovich	
Oliy taʼlim xizmatlari sifatini oshirishda inson kapitalini rivojlantirish va uni samarali boshqarish mexanizmlari	485
Salimov Akmal Alimjonovich	
Mintaqani ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning ilgʻor xorij tajribalari	490
Shadiyev Alisher Xudoynazarovich	
Raqamli iqtisodiyotni shakllantirish sharoitida yoqilgʻi-energetika kompleksi korxonalarini barqaror innovatsion rivojlantirish modellari	496
Bobobekov Ergash Abdumalikovich	
Oʻzbekistonda uzumchilikning oziq-ovqat xavfsizligiga taʼsiri: muammolar va rivojlanish istiqbollari	502
Tursunov Toʻlqin Joʻraqulovich	
Tadbirkorlik faoliyatining resurs salohiyati va uni baholashning nazariy yondashuvlari	508
Salohiddinov Zuhridin Nuriddinjon oʻgʻli	

TADBIRKORLIK FAOLIYATINING RESURS SALOHIYATI VA UNI BAHOLASHNING NAZARIY YONDASHUVLARI

Salohiddinov Zuhriddin Nuriddinjon o'g'li

Namangan davlat texnika universiteti tayanch doktranti

ORCID: 0009-0002-2147-4558

E-mail: salohiddinovzuhriddin@mail.ru

Annotatsiya: Ushbu maqolada tadbirkorlik faoliyatida foydalaniladigan resurs salohiyatining mazmuni va mohiyati yoritilgan. Resurs salohiyatidan foydalanish bilan bog'liq darajalar va unga nisbatan mavjud yondashuvlar hamda ularning tasnifi ko'rib chiqilgan. Shuningdek, tadbirkorlik faoliyatida resurs salohiyatidan samarali foydalanishda uchraydigan ayrim muammolar tahlil qilingan. Resurslardan foydalanish samaradorligini oshirish bo'yicha tegishli tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: resurs salohiyati, makro daraja, mikro daraja, manba, imkoniyat, mablag', zaxira, omillar majmui, umumiy imkoniyatlar, resurslar to'plami, sifat yondashuvi, miqdoriy yondashuv, resurs salohiyatining tasnifi.

Abstract: This article presents the content and essence of resource potential used in entrepreneurial activity. It identifies the levels and approaches related to the utilization of resource potential and their classification. In addition, the article analyzes several problems encountered in the effective use of resource potential in entrepreneurship. Relevant recommendations have been developed to improve the efficiency of resource utilization.

Key words: resource potential, macro level, micro level, source, opportunity, funds, reserves, set of factors, general opportunities, set of resources, qualitative approach, quantitative approach, classification of resource potential.

Аннотация: В статье раскрыты содержание и сущность ресурсного потенциала, используемого в предпринимательской деятельности. Рассмотрены уровни и подходы, связанные с использованием ресурсного потенциала, а также их классификация. Также проанализированы отдельные проблемы, возникающие при эффективном использовании ресурсного потенциала в предпринимательстве. Разработаны соответствующие рекомендации по повышению эффективности использования ресурсов.

Ключевые слова: ресурсный потенциал, макроуровень, микроуровень, источник, возможность, средства, резервы, совокупность факторов, общие возможности, совокупность ресурсов, качественный подход, количественный подход, классификация ресурсного потенциала.

KIRISH

Iqtisodiy tizim barqarorligini ta'minlashning muhim yo'nalishlaridan biri-bu raqobat muhitini shakllantirish, bozorni tovar va xizmatlar bilan to'ldirish, aholi bandligini ta'minlash hamda barcha darajadagi iqtisodiy va ijtimoiy muammolarni hal etishda bozor instituti sifatida tadbirkorlikni keng ko'lamda rivojlantirishdir.

Shu bilan birga, tadbirkorlikni rivojlantirishda resurs salohiyatidan samarali foydalanish imkoniyatlarini yanada kengaytirish dolzarb masala sifatida namoyon bo'lmoqda. Ayni paytda ushbu yo'nalishda rivojlanish zaminlari mavjud bo'lib, ularni to'liq ishga solish orqali tadbirkorlik subyektlarining raqobatbardoshligini oshirish mumkin. Xususan, makroiqtisodiy beqarorlik sharoitida resurslardan oqilona va maqsadli foydalanish tadbirkorlikni strategik rivojlantirishning muhim omillaridan biri sifatida e'tirof etilmoqda. Bu esa davlat va hududiy darajadagi iqtisodiy barqarorlikka hissa qo'shuvchi muhim omil bo'lib xizmat qilmoqda.

Mamlakat iqtisodiyotining barqarorligi va iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashda ustuvor yo'nalishlardan biri — resurs salohiyatidan oqilona va samarali foydalanish asosida tadbirkorlik subyektlarining barqaror faoliyat yuritishini qo'llab-quvvatlovchi mexanizmlarni shakllantirishdan iboratdir. Bu esa, o'z navbatida, resurslarni boshqarishning samarali usullari va zamonaviy vositalarini ishlab chiqish hamda ularni yagona va funksional tizim doirasida integratsiyalashni talab etadi. Bunday yondashuv nafaqat tadbirkorlikning raqobatbardoshligini oshiradi, balki iqtisodiy tizimning umumiy barqarorligiga xizmat qiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Mahalliy va xorijiy adabiyotlarda tadbirkorlik tuzilmalarining resurs salohiyatidan samarali foydalanish masalalariga bag'ishlangan ko'plab ilmiy tadqiqotlar mavjud. Ayniqsa, resurs salohiyatini samarali boshqarish mexanizmlariga oid yondashuvlar MDH mamlakatlari olimlari — G. Bagiyev, A. N. Asaul, A. I. Dobrynin, Ye. S. Ivleva, T. S. Kravchenko, A. B. Dudareva, I. Yu. Okolnishnikova, V. Yu. Shevrov va boshqa tadqiqotchilarning ilmiy ishlarida keng yoritilgan.

Tadbirkorlik faoliyatini shakllantirish, rivojlantirish va unda resurslardan foydalanish muammolarini tizimli tahlil etish borasida I. Shumpeter, F. Xayek, P. Druker, A. Shapiro, A. Shulus, G. Kleiner kabi yetuk xorijiy olimlarning nazariy ishlari alohida o'rin egallaydi. Shu bilan birga, mazkur yo'nalishda O'zbekiston olimlarining ham qator tadqiqotlari e'tiborga loyiqdir. Jumladan, A. V. Vahobov, A. T. Ibrohimov, A. Ortiqov, M. Q. Pardayev, A. X. Shoalimov, Sh. A. Tojiboyeva, I. T. Abdurkarimov, A. A. Abdiyev, E. X. Maxmudov, V. V. Ergashboyev, E. A. Akromov, B. K. G'oyibnazarov va N. A. Akromova tomonidan olib borilgan ilmiy izlanishlarda moddiy resurslarning mazmun-mohiyati, ularning guruhlanishi, baholanishi, boshqaruvi va tahlili kabi jihatlar chuqur yoritilgan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot jarayonida soha olimlarining tadbirkorlik faoliyatida foydalaniladigan resurs salohiyati va uni baholash tushunchasiga bo'lgan yondashuvlari o'rganildi. O'rganilgan ma'lumotlar asosida kuzatish, mantiqiy yondashuv va umumlashtirish usullaridan foydalanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Yuqorida ta'kidlab o'tganimizdek, mamlakatda tadbirkorlikni rivojlantirish yo'lida dolzarb masalalardan biri — bu resurs salohiyatidan foydalanish samaradorligining nisbatan past darajasidir. Biroq, ushbu masala, ayni paytda, tadbirkorlik subyektlari faoliyatini barqaror rivojlantirishga qaratilgan strategik yondashuvlarni ishlab chiqish uchun muhim zamin hisoblanadi. Shu bois, resurs salohiyatidan foydalanish samaradorligini oshirishning asosiy yo'llarini aniqlashdan avval, ushbu ilmiy tushuncha bilan bog'liq darajalar va unga nisbatan qo'llaniladigan nazariy yondashuvlarni chuqur ko'rib chiqish zarurati tug'iladi.

Mazmun jihatidan tadbirkorlikning resurs salohiyati odatda ikki asosiy darajada — makro va mikro darajada tahlil qilinadi. Makroiqtisodiy nuqtai nazardan qaralganda, resurs salohiyati — bu biznes tuzilmalari ixtiyorida bo'lgan, ichki va tashqi muhit omillari ta'sirida ularning rivojlanish imkoniyatlarini belgilovchi resurslar majmui sifatida namoyon bo'ladi. Mikrodarajada esa resurs salohiyati — bu tadbirkorlik subyekting uzoq muddatli istiqbolda strategik barqarorlikka erishishiga xizmat qiluvchi zarur resurslar to'plami bilan tavsiflanadi.

Ilmiy adabiyotlarda resurs salohiyatiga nisbatan bir nechta nazariy yondashuvlar shakllangan. Ulardan biri xo'jalik yurituvchi subyektlar o'rtasidagi ishlab chiqarish va iqtisodiy munosabatlar tizimi orqali resurs salohiyatini tavsiflaydi. Bu yondashuv doirasida iqtisodiy potentsial har bir ijtimoiy-iqtisodiy tizimga xos bo'lgan ishlab chiqarish munosabatlari bilan uzviy bog'liq holda ko'rib chiqiladi. Bunda ishchi kuchi, menejment va iqtisodiyot tarmoqlari o'rtasida mavjud bo'lgan moddiy va nomoddiy ne'matlarni yaratishdagi kooperatsiya darajasi asosiy mezon sifatida namoyon bo'ladi.

Ikkinchi yondashuvga ko'ra, resurs salohiyati — bu xo'jalik yurituvchi subyektning muayyan maqsadlarga erishishi yoki aniq masalalarni hal qilishi uchun foydalanilishi mumkin bo'lgan resurslar, zaxiralar va manbalar tizimi bo'lib, ularning uzoq muddatli ishlash qobiliyatini ta'minlovchi imkoniyatlar sifatida talqin etiladi. Ushbu yondashuv resurs salohiyatining kompleks tabiatini — ya'ni mavjud resurslar to'plamining tarkibiy-element jihatidan shakllanishi va ularning foydalanish samaradorligini ta'minlovchi natijaviy komponenti bilan tavsiflaydi.

“Resurs salohiyati” tushunchasining nazariy mazmunini aniqlash jarayonida avvalo “resurslar” atamasi bo'yicha ilmiy pozitsiyani aniqlab olish muhimdir. Umuman olganda, iqtisodiy resurslar — bu ishlab chiqarish jarayoniga jalb etilishi mumkin bo'lgan texnologik, moddiy-texnikaviy, tabiiy, ijtimoiy va boshqa omillar majmuasidir. Ular bevosita yoki bilvosita iqtisodiy faoliyat samaradorligini ta'minlash orqali jamoatchilik ehtiyojlarini qondirishga xizmat qiladi.

Shu nuqtai nazardan qaralganda, iqtisodiy tizimda mavjud barcha turdagi resurslarning muhim xususiyati — ularning miqdoriy va sifat jihatdan chegaralanganligidir. Shu sababli, resurs salohiyatini tahlil qilishda ushbu resurslar majmuasining tarkibi, ulardan foydalanish darajasi va istiqboli alohida o'rganilishi lozim.

Tadbirkorlik subyektlari resurs salohiyatidan to'liq va samarali foydalanishni ta'minlash orqali nafaqat o'z faoliyatining barqarorligini, balki iqtisodiy tizimning strategik rivojlanishini ham ta'minlay oladi. Mazkur ilmiy tushuncha asosida shakllangan yondashuvlar ushbu masalaning nazariy-analitik poydevorini belgilaydi hamda amaliy tavsiyalar ishlab chiqishda metodologik asos bo'lib xizmat qiladi (1-jadval).

1-jadval. Korxonaning resurs salohiyatini baholashning asosiy nazariy yondashuvlari

Korxonaning resurs salohiyatini baholashga asosiy nazariy yondashuvlar	Korxonaning resurs salohiyatini baholash shakli va uning qisqacha tavsifi	Usulning afzalliklari	Usulning kamchiliklari
Sifat yondashuvi	Korxonaning resurs salohiyatining asosiy tarkibiy qismlarini sifat jihatidan tahlil qilish. Ekspert baholash usuli yordamida amalga oshiriladi.	Ushbu usul miqdoriy hisoblash usullarini qo'llash mumkin bo'lmaganda yoki ba'zi sifat ko'rsatkichlarining ta'sirini hisobga olish zarur bo'lganda qo'llaniladi.	Buxgalteriya hisobida korxona resurs salohiyati tarkibidagi sifat o'zgarishlarini ko'rsatadigan imkoniyat yo'q.
Miqdoriy yondashuv	Ishlab chiqarish jarayonida foydalanilgan resurslar miqdori aniqlanadi. Korxona resurslaridan foydalanish miqdori va darajasini aniqlash uchun ko'rsatkichlar tizimi qo'llaniladi.	Korxonaning resurs salohiyati to'g'risida miqdoriy tasavvurga ega bo'lish, shuningdek, ma'lum bir korxonaning ta'sir darajasini aniqlash imkonini beradi. Resurs salohiyatining umumiy qiymatining tarkibiy qismi.	Tashkilotning resurs salohiyatini baholashning aniqlik darajasi.

Umuman olganda, xo'jalik yurituvchi subyektning resurs salohiyati deganda, mavjud iqtisodiy resurslardan samarali va oqilona foydalanish orqali belgilangan funktsional biznes vazifalarini yuqori darajada amalga oshirish qobiliyati tushuniladi. Mazkur salohiyat nafaqat subyektning hozirgi faoliyat samaradorligini, balki uning strategik rivojlanish istiqbollarini ham belgilab beradi.

Tadbirkorlik tuzilmasining resurs salohiyati mohiyatan tashqi va ichki muhitda yuzaga keladigan xavf-xatarlar sharoitida barqaror rivojlanishni ta'minlay oladigan turli xil firma resurslari — inson, moliyaviy, texnologik, axborot va boshqa zarur omillar majmuasi sifatida talqin etiladi. Bu resurslar kompleks holda faoliyat yurituvchi subyektning iqtisodiy mustahkamligini saqlab qolish va uning raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qiladi.

O'tkazilgan ilmiy tadqiqotlar natijasida resurs salohiyatining nazariy mohiyatini ochib berishga qaratilgan bir qator yondashuvlar tizimlashtirildi. Ushbu yondashuvlar asosida tadbirkorlik tuzilmasining resurs salohiyatini baholash va tavsiflashga imkon beruvchi quyidagi tasnif ishlab chiqildi. Bunda resurslar nafaqat mavjud imkoniyatlar sifatida, balki ularning bir-biriga ta'siri va o'zaro bog'liqligi asosida qaraladi.

Korxonaning resurs salohiyati — bu uning ixtiyoridagi barcha resurslar majmuasi va ularni belgilangan maqsadlar sari yo'naltirish imkoniyatlarining uyg'unlashgan tizimidir. Resurs salohiyatining samarali boshqaruvi esa resurslar o'rtasidagi muvozanat, ularning sifat jihatlari, moslashuvchanligi va boshqaruv mexanizmlarining darajasiga bevosita bog'liqdir.

Masalan, mehnat resurslaridan foydalanish samaradorligi ularning malaka darajasi, bilim va ko'nikmalari bilan bir qatorda, rahbarlikning sifatli qarorlar qabul qilishi va resurslarni boshqarishdagi kompetensiyalari bilan chambarchas bog'liqdir. Ayni vaqtda bu omillar korxonaning ichki muhitini barqarorlashtiradi va tashqi raqobat bosimiga bardosh berish imkoniyatini kuchaytiradi.

Shu bois, resurs salohiyatini kompleks boshqarish — bu faqatgina mavjud imkoniyatlardan foydalanish emas, balki ularni sinergik tarzda uyg'unlashtirish orqali korxonaning raqobatbardoshligini oshirish va barqaror rivojlanishni ta'minlashga xizmat qiluvchi strategik jarayon hisoblanadi (2-jadval).

2-jadval. Tadbirkorlik tuzilmasi resurs salohiyatining tasnifi

Tasniflash belgilari	Tarkibi
Resurs turlari bo'yicha	
Tabiiy resurslar	Yer, suv, o'rmon, mineral, energiya va boshqalar.
Moddiy resurslar	Asosiy ishlab chiqarish vositalari, xom ashyo, materiallar, yoqilg'i, energiya.
Mehnat resurslari	Xodimlarning malakasi, tajribasi, soni va boshqa xususiyatlari.
Moliyaviy resurslar	Xususiy kapital, qarz, foyda.

Axborot resurslari	Ma'lumotlar, bilim, texnologiya.
Infratuzilma salohiyati	Transport, energetika, aloqa, suv ta'minoti, ijtimoiy
Intellektual salohiyat (bilim, ko'nikma, malaka, qobiliyat)	Individual intellektual salohiyat, ijtimoiy intellektual salohiyat, korxona intellektual salohiyati, davlatning intellektual salohiyati
Funksional maqsad bo'yicha	
Ishlab chiqarish salohiyati	Korxonaning mahsulot yoki xizmatlar ishlab chiqarish qobiliyati
Iqtisodiy salohiyat	Korxonaning moliyaviy imkoniyatlari
Innovatsion salohiyat	Korxonaning yangi texnologiyalarni ishlab chiqish va joriy etish qobiliyati
Bozor salohiyati	Kompaniyaning o'z mahsulotlarini bozorda sotish qobiliyati
Boshqaruv salohiyati	Korxonada boshqaruv tizimining samaradorligi
Foydalanish darajasi bo'yicha	
Haqiqiy salohiyat	Kompaniya hozirda foydalanayotgan resurslar.
Samarali foydalanish darajasi bo'yicha	Yuqori samaradorlik darajasi. O'rtacha samaradorlik darajasi. Past samaradorlik darajasi.
Tashkilotning barqarorligini ta'minlash darajasi bo'yicha	Strategik salohiyat. Taktik salohiyat
Qayta tiklanadigan xususiyati bo'yicha	
Tiklanadigan resurslar	Tabiiy qayta tiklanishi mumkin bo'lgan resurslar (masalan, o'rmon resurslari).
Tiklanmaydigan resurslar	Qayta tiklab bo'lmaydigan resurslar (masalan, mineral resurslar).
Boshqa belgilar	
Resurslarni geografik joylashuvi	Resurslarning mavjudligi va uzoqligi hisobga olinadi
Ichki va tashqi resurslar	Korxona uchun resurslar manbalarini belgilaydi
Raqobat salohiyati	Korxonaning bozorda raqobatlasha olish qobiliyati
Iqtisodiy tizimning iyerarxik darajasi	Mikro darajadagi, mezo darajadagi, makro darajadagi, mega darajasidagi resurs salohiyati

Resurs salohiyatining ishlab chiqilgan tasnifi tadbirkorlik tuzilmasining tarkibiy qismlarini tizimli va sifatli tahlil qilish imkonini beradi. Mazkur tasnif doirasida, ayniqsa, tadbirkorlik subyektining intellektual resurslari bilan uzviy bog'liq bo'lgan innovatsion salohiyat alohida e'tiborga loyiqdir. Intellektual resurslar — bu ilmiy ishlanmalar, texnologik yangiliklar, xodimlarning bilim va ko'nikmalari hamda ilmiy-texnikaviy taraqqiyot mahsullari bo'lib, ular tadbirkorlik tuzilmasining innovatsion imkoniyatlarini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi.

Shu nuqtai nazardan, intellektual salohiyatni rivojlantirish nafaqat alohida subyektlar va tashkilotlar, balki jamiyat taraqqiyotining umumiy muvaffaqiyat omili sifatida e'tirof etiladi. Bunday salohiyatning mavjudligi va uni samarali boshqarish innovatsion faoliyatning uzluksizligiga va raqobatbardoshlik darajasining oshishiga bevosita ta'sir ko'rsatadi.

Biroq, o'tkazilgan tadqiqotlar natijasida aniqlanishicha, tadbirkorlik subyektlarining resurs salohiyatidan foydalanish jarayonida bir qator tizimli muammolar mavjud. Jumladan, mavjud imkoniyatlarni aniqlash va ularni baholashdagi murakkabliklar, shuningdek, ushbu salohiyatni amaliyotga joriy etish uchun zarur bo'lgan resurslar, bilim va ko'nikmalarning yetarli emasligi kuzatilmoqda.

Tadbirkorlik salohiyatini aniqlash va baholashda uchraydigan asosiy muammolar quyidagilardan iborat:

Aniq mezon va baholash usullarining mavjud emasligi — o'zgaruvchan iqtisodiy va tashkiliy sharoitlarda, ayniqsa biznesni tashkil etishning dastlabki bosqichlarida, tadbirkorlik salohiyatini aniqlash uchun qanday ko'rsatkichlar va omillarni inobatga olish zarurligi bo'yicha yagona yondashuv yo'q. Bu esa baholash natijalarining aniqligi va amaliyligiga salbiy ta'sir ko'rsatadi.

Baholashning subyektivligi — salohiyatni aniqlashda ekspertlar yoki mas'ul shaxslarning shaxsiy qarashlari, tajribasi va taxminlariga tayanilishi, natijalarning ishonchligini pasaytiradi. Subyektiv yondashuv ob'ektiv qarorlar qabul qilish imkoniyatlarini cheklaydi.

Axborot yetishmasligi — tadbirkorlar, ularning tashabbuslari, mavjud resurslar va biznes rejalari haqidagi zarur ma'lumotlarni yig'ish va tahlil qilish jarayoni ko'p vaqt talab qiladi va iqtisodiy jihatdan qimmatga tushadi. Bu esa monitoring va baholash tizimining samaradorligiga to'siq bo'ladi.

Ushbu muammolarni bartaraf etish uchun quyidagi yo'nalishlarda chora-tadbirlar ishlab chiqilishi lozim:

Ilmiy asoslangan va amaliyotga yaqin baholash yondashuvlarini yaratish orqali resurs salohiyatini aniqlash va modellashtirishning takomillashtirilgan uslublarini joriy etish;

Aniq mezon va indikatorlarga asoslangan universal baholash metodologiyasini ishlab chiqish, bunda soha, miqyos va hududga qarab moslashtirish imkoniyatlari mavjud bo'lishi zarur;

Axborot infratuzilmasini takomillashtirish, shu jumladan elektron ma'lumotlar bazalari, tadbirkorlik monitoringi tizimlari va ochiq axborot manbalarini rivojlantirish orqali analitik salohiyatni mustahkamlash.

Mazkur yondashuvlar nafaqat resurs salohiyatining aniq va ishonchli baholanishini, balki tadbirkorlik subyektlarining raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qiluvchi strategik qarorlar qabul qilinishini ham ta'minlaydi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadbirkorlik faoliyatining resurs salohiyatini to'g'ri boshqarish, tashkilotning uzoq muddatli rivojlanishini prognozlash, intellektual resurslardan samarali foydalanish, tashqi muhitdagi o'zgarishlarga o'z vaqtida moslashish va biznes maqsadlariga erishishda raqobatbardosh ustunliklarni shakllantirishga xizmat qiladi. Tashkilotning barqaror raqobatdosh afzalliklari uning resurs bazasi bilan ta'minlanish darajasi hamda bu resurslarning samarali boshqaruvi o'rtasidagi murakkab o'zaro ta'sir natijasida vujudga keladi.

Tadbirkorlik faoliyatining resurs salohiyatidan samarali foydalanishni ta'minlash uchun bir qator ustuvor yo'nalishlarni taklif etish mumkin. Birinchidan, tadbirkorlik subyektlarining individual xususiyatlarini inobatga olgan holda resurs salohiyatini shakllantirish zarur. Bu salohiyat boshqa subyektlar tomonidan takrorlanishi qiyin bo'lgan, noyob ustunliklarni ta'minlashi bilan ahamiyatlidir. Ikkinchidan, resurslardan maksimal darajada foydalanish uchun innovatsion strategiyalarni ishlab chiqish va amaliyotga joriy etish muhimdir. Bu orqali zamonaviy texnologiyalar va ilmiy yondashuvlar asosida resurslar samarali boshqariladi. Uchinchidan, intellektual resurslar va yangi bilimlarga asoslangan rivojlanish strategiyasi tatbiq etilishi lozim. Bu esa malaka va kompetensiyalarga asoslangan yangilanishga imkon beradi. To'rtinchidan, mavjud salohiyatdan foydalanish samaradorligini baholash tizimini doimiy takomillashtirish talab etiladi. Buning uchun samaradorlik indikatorlari ishlab chiqilishi va ular asosida qarorlar qabul qilinishi zarur. Yuqoridagi yondashuvlar tadbirkorlik subyektlarining resurs salohiyatidan samarali foydalanish orqali ularning barqarorligi, raqobatbardoshligi va innovatsion rivojlanish salohiyatini kuchaytirishga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Абдукаримов И.Т. ва бошқалар. Корхона иқтисодий салоҳияти таҳлили. Тошкент: "Иқтисодиёт ва ҳуқуқ дунёси" нашриёт уйи, 2003. <https://zenodo.org/records/7974177/files/3-kitob.pdf>
2. Абдукаримов И.Т., Пардаев М.Қ., Абдиев А.А., Абдукаримов В.А. Матлубот кооперацияси хўжалик фаолиятини таҳлил қилиш. Тошкент: Ўқитувчи, 1989.
3. Авдеенко В.Н., Котлом В.А. Производственный потенциал промышленного предприятия. Москва: Экономика, 1994. -240 б.
4. Акромов Э.А. Корхоналарнинг молиявий ҳолати таҳлили. Тошкент: Молия, 2003. -223 б.
5. Багиев Г.Л., Асаул А.Н. Организация предпринимательской деятельности. СанктПетербург: СПбГУЭФ, 2001. -231 б.
6. Валеева Ю.С., Исаева Н.С. "Диагностика производственно-финансового потенциала промышленного предприятия". Экономический анализ: теория и практика, 2009, № 1(82).
7. Волжин И.О., Эргашбоев В.В. Молиявий таҳлил. Тошкент: "Иқтисодиёт ва ҳуқуқ дунёси", 1998.
8. Добрынин А.И., Ивлева Е.С. "Планирование как организационная координация развития экономики". Российское предпринимательство, т. 7, № 1, 2006, с. 59-62.
9. Иброҳимов А.Т., Ваҳобов А.В. Молиявий таҳлил. Тошкент: "Шарқ" нашриёти, 2002. -224 б.
10. Клоцвог Ф.Н., Кушникова И.А. "Макроэкономическая оценка ресурсного потенциала российских регионов". Проблемы прогнозирования, 2006, № 2.

11. Кравченко Т.С., Дударева А.Б. "Направления инвестирования и дополнительные меры государственной поддержки в развитие АПК". Вестник техносферной безопасности и сельского развития, 2022, № 1(30).
12. Лопатников Л.И. Популярный экономико-математический словарь. Москва, 1996.
13. Махмудов Э.Х. Корхона иқтисодиёти: ўқув қўлланма. Тошкент: Ўзбекистон ёзувчилар уюшмаси, 2004.
14. Окольнишникова И.Ю., Шевров В.Ю. "Ресурсный потенциал и стратегия развития конкурентных преимуществ предпринимательской структуры". Современные исследования социальных проблем, № 2(22), 2013. DOI: 10.12731/221874052013239; www.sisp.nkras.ru
15. Ортиқов А. "Саноат иқтисодиёти" (Дарслик). -Т.: ТДИУ, 2009, 320-б.
16. Основы экономического и социального прогнозирования / Под ред. В.Н.Мосина, Д.М. Крука. -М., 1999.
17. Шевров В.Ю. Управление ресурсным потенциалом предпринимательских структур. Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук. Санкт-Петербург -2013. 16-с.
18. "Ўзбекистон миллий энциклопедияси". Давлат илмий нашриёти. Тошкент. 2000 й. 466-б. www.ziyouz.com

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 7

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>